

DUURZAME LANDBOUW PIONIERS LEON EN PETRA SCHEPENS IN OIRSCHOT

Noten zijn in; komt ook de teelt tot wasdom?

De notenteelt staat in Nederland nog in de kinderschoenen. Maar de toekomst ziet er goed uit. Noten zijn gezond én de teelt past bij een duurzamere landbouw. „Veel seinen staan op groen.”

Frank van den Heuvel
f.vdheuvel@ed.nl

Oirschot

Op de gronden achter de boerderij van Leon en Petra Schepens in Oirschot staan drie lange rijen hazelaars, in totaal 240 struiken. Iets verderop, aan de rand van de velden aan de Bekersberg, staan 130 walnotenbomen, ook netjes in rijen gerangschikt.

Twee à drie jaar geleden zijn ze geplant. De hazelaars 'leveren' inmiddels al flink wat hazelnoten. Op walnoten is het langer wachten. „Voor dat je daar een goede opbrengst van hebt, waar je ook nog iets aan kunt verdienen, dan ben je al snel acht tot tien jaar verder”, vertelt Leon Schepens.

Die lange aanlooptijd is misschien wel een van de redenen dat de notenteelt in Nederland eerder nooit tot wasdom kwam. Je moet als boer over een lange adem beschikken. Maar inmiddels is een kentering zichtbaar. Noten zijn 'in'; de vraag groeit snel en daarmee ook de interesse onder (gestopte) boeren om notenbomen te planten. In 2016 werden noten voor het eerst opgenomen in de bekende Schijf van Vijf van het Voedingencentrum. Met hun vitamines en onverzadigde vetten zijn ze niet alleen goed voor het menselijke lijf, de teelt ervan past ook bij een duurzamere landbouw. Notenbomen blijven tientallen jaren staan, kunnen goed biologisch worden geteeld, leggen koolstof vast en zorgen voor een gezondere bodem.

Dat duurzame karakter was ook voor de familie Schepens een belangrijke motivatie. Ze stopten in 2011 met hun melkveehouderij en waren zich al aan het oriënteren op *agroforestry* (landbouw in combinatie met bomen) en het creëren van een voedselbos, dat inmiddels volop in ontwikkeling is; Kattenbergsebroek.

„Wij zijn zelf 59 en 57 jaar oud, van de generatie die nog houdt van een goed stuk vlees op het bord”, vertelt Petra. „Maar we zien om ons heen wat er gebeurt: plantaardig voedsel wordt steeds belangrijker en noten hebben daarin echt een plek afgedwongen.”

De inspiratie kwam ook van heel

Als je een boom plant en overgaat tot de orde van de dag, dan komt het niet goed

– Ton Baltissen

dichtbij. „We hebben drie kinderen en vooral onze oudste dochter is heel erg bezig met voeding en duurzaamheid. Daarmee heeft ze ook ons enthousiasmeerd. Er moet iets gebeuren om de aardbol te beschermen; op deze manier kunnen we een klein stukje bijdragen.”

Maar kiezen voor de notenteelt is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Een veehouder of akkerbouwer is niet automatisch een goede boomkweker en (later) fruitteler. „Dat wordt weleens onderschat”, zegt Ton Baltissen, initiatiefnemer van het Kennisnetwerk Notenteelt, een groep van dertig ondernemers die hun kennis over de notenteelt willen vergroten.

Veel onbekend

Dat gebeurt met bijeenkomsten, in coronatijd nog vaak online, waarbij ervaringen worden uitgewisseld en kennis wordt gedeeld. „Als je een boom plant en overgaat tot de orde van de dag, dan gaat 'ie zich ook als zodanig gedragen en komt het niet goed”, zegt Baltissen. „Je moet hetzelfde doen als bij fruitbomen; heel goed verzorgen.”

Ook de Schepens' hebben zich bij het landelijke netwerk aangesloten. Petra: „Je leert ontzettend veel van elkaar. Over de keuze van rassen, bemesting, de ontwikkelstadia van de

boom, de oogst, de afzet. Iedereen kent wel notenbomen, zoals ze staan in de tuin of op een boerenerf, maar als het gaat om echte productie is nog zoveel onbekend.”

Baltissen helpt daarbij. Hij is al vele jaren kartrekker van de notenteelt in Nederland en is ook voorzitter van de Nederlandse Notenvereniging, die bestaat uit zo'n tachtig ondernemers. Lang was Baltissen met zijn pleidooi ('Hoe krijgen we de consument aan de Nederlandse noot?') een roepende in de woestijn. „Nu staan veel seinen op groen. Maar we moeten het nog wel leren. We hebben een ontwikkelings- en onderzoeksachterstand ten opzichte van de erkende exporterende landen.”

De hazelnoot in Nederland komt vaak uit Turkije, de walnoot uit Cali-

▲ **Leon en Petra Schepens bij de jonge hazelaars bij hun boerderij in Oirschot.** FOTOS

JUAN VRIJDAG/DCI MEDIA

fornië of uit Oost-Europese landen. De Nederlandse boer heeft volgens Baltissen voldoende ondernemingszin en -kennis om de kansen te pakken. „Bloembollen, uien, aardappelen, fruit... Nederland loopt in heel veel agrarische sectoren voorop. Waarom dan niet in de notenteelt? Je ziet nu ook bedrijven die zich richten op de ontwikkeling van notenmelk, notenpasta en notenolie. Ik was pas geleden in een bioscoop waar noten als snack te koop aangeboden werden, dat was tot voor kort ondenkbaar. Een kratje hazelnoten zoals je die in Zuid-Europa wel ziet, kom ik in de Nederlandse supermarkten nog niet tegen. Wel in toenemende mate walnoten.”

Tussen de rijen hazelaars bij de familie Schepens in Oirschot worden biologische groenten geteeld door naburige boer Joost van den Oetelaar. In de stroken tussen de notenbomen staan granen en gras. „Daardoor houd je die grond toch in productie”, zegt Leon Schepens.

Dat is nodig, zeker in de beginjaren, waarin de notenbomen nog maar weinig opbrengst hebben. Petra: „De notenteelt is voor ons nog een beetje hobbymatig, een beetje pionieren. Maar als het goed bevalt, willen we straks wel meer bomen. Eerst deze teelt maar eens goed onder de knie krijgen.”